

Inspectie Overheidsinformatie en
Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Inspectie Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Limburg

Rapport Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

In stand houden depot

*Zorg voor een goede
aanlevering*

*Zorg voor een verantwoorde
opslag*

*Houd vondsten, monsters
en documentatie voor
iedereen toegankelijk*

Missie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed

Een overheid die verantwoording kan afleggen. Erfgoed beschikbaar voor iedereen. Nu en in de toekomst. Dat is onze missie.

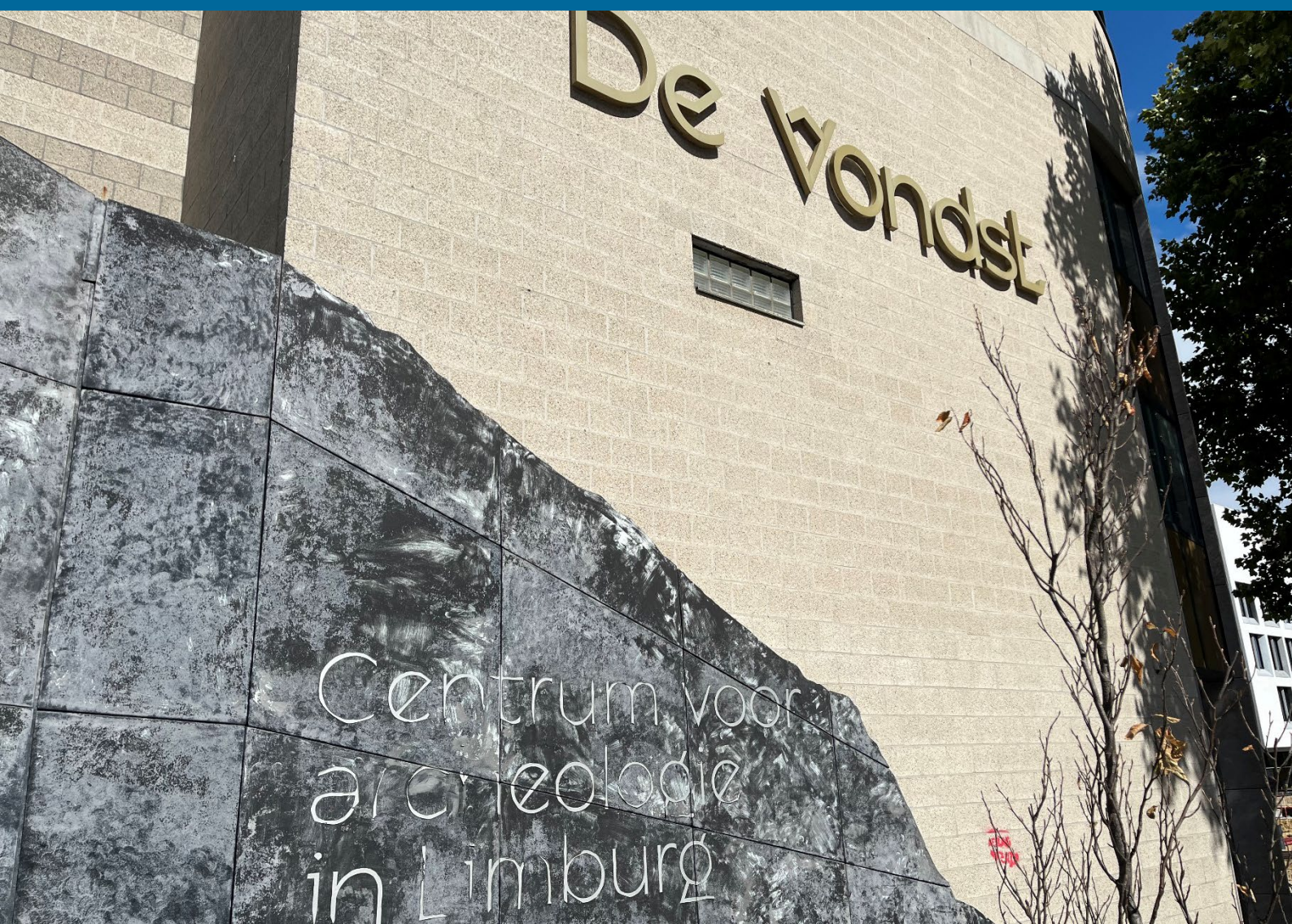
Wij zien toe op de toegankelijkheid van overheidsinformatie en op de zorgvuldige omgang met erfgoed. Wij kijken hoe de regels in de praktijk werken.

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding	6
Aanleiding inspectie	6
Aanpak inspectie	7
Schets archeologisch depot	7
Leeswijzer	7
1 In stand houden van een depot	8
1.1 Bevindingen	8
1.2 Conclusies	9
1.3 Aanbevelingen	9
2 Goede aanlevering	10
2.1 Bevindingen	10
2.2 Conclusies	11
2.3 Aanbevelingen	11
3 Verantwoorde opslag	12
3.1 Bevindingen	12
3.2 Conclusies	13
3.3 Aanbevelingen	14
4 Toegankelijkheid	15
4.1 Bevindingen	15
4.2 Conclusies	16
4.3 Aanbevelingen	16
Bronnen	17
Verklarende woordenlijst	18

Foto: Ingang van De Vondst in Heerlen waar het provinciaal depot gevestigd is.

Samenvatting

De provincie Limburg houdt een depot in stand waarin archeologische vondsten, monsters en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie, aangetroffen bij opgravingen binnen de provincie, worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Dit concludeert de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (Inspectie) na inspectie van het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Limburg (PDBL) in Heerlen op 3 september 2025.

Het PDBL is goed toegerust op het uitvoeren van de wettelijke taak. Er is veel oog voor het behoud van de in het depot opgeslagen vondsten en de toegankelijkheid van zowel de opgeslagen vondsten als de bijbehorende documentatie. De Inspectie heeft tijdens de inspectie van het PDBL een aantal bevindingen gedaan. Het gaat onder meer om:

- Achterstanden in registratie waardoor een aantal oude archeologische onderzoeken niet of niet voldoende is ontsloten.
- Ondanks dat de opslag van vondsten, monsters en documentatie zodanig is dat de conditie stabiel blijft en de toegankelijkheid is gewaarborgd, zijn er qua proces, controle en vastlegging een aantal verbeteringen te maken.

De Inspectie doet de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand, met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.
- Zorg voor een procedure om periodiek de condities in de verschillende depotruimten te monitoren.
- Breng samen met de gemeente Heerlen de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het op te stellen calamiteitenplan.
- Zorg voor een procedure waarbij kwetsbare materialen regelmatig worden gecontroleerd op achteruitgang in kwaliteit en voor voldoende middelen om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.
- Zorg voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Inleiding

Aanleiding inspectie

Alle vondsten die afkomstig zijn van een archeologisch onderzoek worden bewaard in een depot, samen met de bijbehorende documentatie. Hierdoor blijft het archeologisch erfgoed een bron voor onderzoek door wetenschappers, amateurarcheologen en andere geïnteresseerden. Het is daarom niet alleen belangrijk dat deze vondsten en documentatie langdurig behouden blijven, maar ook dat ze toegankelijk zijn en blijven.

De verantwoordelijkheid voor het in stand houden van archeologische depots is primair bij de provincies belegd.¹ Gemeenten kunnen aan de provincie toestemming vragen om vondsten die binnen hun grenzen zijn gedaan te bewaren in een eigen depot.² Conform de Erfgoedwet moeten de vondsten, en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten³, in deze depots worden opgeslagen op een wijze die uit een oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: de Inspectie) heeft de wettelijke toezichttaak ten aanzien van het in stand houden door deponhouders van deze archeologische depots waarin vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die vanuit het oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is.

Het toezicht op de archeologische depots bestaat uit een tweejaarlijkse monitor en een periodieke inspectie van de depotlocatie. De laatste fysieke inspecties waren in de periode 2016-2018. Het duurzaam beheer van vondsten, de (digitale) toegankelijkheid van documentatie en de juiste bewaarcondities van bepaalde materiaalcategorieën zijn als risico gesignaleerd.⁴ Daarom gaat de Inspectie in 2025 en 2026 alle archeologische depots, zowel de provinciale depots als de gemeentelijke depots, inspecteren om na te gaan in hoeverre zij voldoen aan de wet- en regelgeving.⁵

Aan de hand van de verrichte inspecties wordt in het derde kwartaal van 2026 een themarapport opgesteld waarin een algemeen beeld geschetst wordt over het behoud en de toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie door de archeologische depots.

¹ Artikel 5.8 lid 1 Erfgoedwet

² Artikel 5.8 lid 2 Erfgoedwet

³ Artikel 5.9 lid 1 Erfgoedwet

⁴ Op basis van de gesignaleerde risico's uit de risicoanalyse en relevante belangen en ontwikkelingen is de Inspectie voor het Werkprogramma 2025-2026 tot een prioritering gekomen.

⁵ Bij de uitwerking van het projectplan is besloten ook de gemeentelijke depots te inspecteren, omdat zij in gelijke mate zorg dragen voor het behoud en de toegankelijkheid van vondsten en documentatie. De gemeentelijke depots zijn in de inspectieronde 2016-2018 voor het laatst geïnspecteerd.

Aanpak inspectie

De Inspectie heeft de open norm uit de Erfgoedwet uitgewerkt in een toetsingskader met criteria waaraan ten minste moet zijn voldaan en indicatoren om dit aan te tonen.⁶ Bij het uitwerken van de criteria en indicatoren heeft de Inspectie aansluiting gezocht bij de in het archeologische veld bekende en gedragen Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), specifiek in KNA protocol 4010 Depotbeheer.⁷ Deze norm is door het archeologische veld opgesteld en door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen.⁸ Per 1 april 2024 is versie 4.2 de vigerende versie.

Voor de beoordeling van het in stand houden van een archeologisch depot heeft de Inspectie op basis van de volgende bronnen en activiteiten informatie verzameld en geanalyseerd⁹:

- Beantwoording van de vragenlijst van de *Monitor archeologische depots 2023-2024* van de Inspectie;
- Inzage in documenten over het in stand houden van het archeologisch depot, zoals beleidsdocumenten, mandaatbesluiten, jaarverslagen en richtlijnen;
- Gesprek op 3 september 2025 met de clustermanager Cultuur & Erfgoed, de beleidsmedewerker archeologie, de depotbeheerder en twee depotmedewerkers;
- Een bezoek aan het archeologisch depot in De Vondst in Heerlen.

De inspectie werd uitgevoerd door twee inspecteurs.

Schets archeologisch depot

Het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Limburg is gevestigd in De Vondst in Heerlen. In het gebouw is ook restauratieatelier Restaura gevestigd en er is een tentoonstellingsruimte. In het depot worden op dit moment ruim 8.000 dozen met vondsten en documentatie van zo'n 5.800 archeologische onderzoeken bewaard.

De gemeente Maastricht beschikt over een eigen archeologisch depot.

Leeswijzer

Dit inspectierapport volgt het toetsingskader door de norm over vier afzonderlijke hoofdstukken te verdelen: (1) het in stand houden van een archeologisch depot, (2) de zorg voor een goede aanlevering, (3) de zorg voor een verantwoorde opslag en (4) het voor een ieder toegankelijk houden van vondsten, monsters en documentatie. Ieder hoofdstuk begint met de norm, gevolgd door de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

In het deponeringsproces komen een aantal begrippen voor die in een verklarende woordenlijst aan het eind van dit rapport worden uitgelegd.

⁶ Toetsingskader archeologische depots

⁷ KNA protocol 4010 Depotbeheer

⁸ Artikel 2.b, sub 6, Regeling Erfgoedwet archeologie

⁹ De aanbevelingen en opvolging van de vorige inspectie zijn niet meegenomen omdat de provincie Limburg sinds de vorige inspectie een volledig nieuw depot heeft op een andere locatie.

1 In stand houden van een depot

Voor het in stand houden van een archeologisch depot moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan zodat archeologische vondsten, monsters en documentatie worden opgeslagen op een wijze die uit oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Een goed functionerend depot vraagt om ruimte, deskundigheid en voldoende personeel en middelen.

1.1 Bevindingen

Beleid

De Inspectie constateert dat in het *Beleidskader 2024-2027: Cultuur en Erfgoed voor iedereen* het in stand houden van het PDBL is vastgelegd; zodat archeologische vondsten, die zijn aangetroffen bij opgravingen binnen de provincie Limburg, en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten, op een verantwoorde wijze worden opgeslagen. Daarnaast zijn in het beleidskader een aantal ambities geformuleerd voor het PDBL, zoals het verkennen van de mogelijkheden voor een duurzame huisvesting, het vergroten van het publieksbereik van het depot, onder andere door een toename in bruikleenovereenkomsten, en de uitwerking van oud onderzoek.

Locatie

In 2017 is het PDBL verhuisd van Centre Céramique in Maastricht naar De Vondst in Heerlen. De grenzen van de opslagcapaciteit in Maastricht waren bereikt en de huurtermijn liep af. De grondslag voor De Vondst is een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Heerlen, ook eigenaar van het pand, de provincie Limburg en een restauratieatelier met als doel één gezamenlijk totaalconcept in het gebouw met een archeologisch depot, restauratoren en een publieksfunctie (ArcheoHotspot). De Vondst heeft inmiddels geen publiekstaken meer vanwege een teruglopende belangstelling.

Organisatie

Met één depotbeheerder (1 fte), twee depotmedewerkers (1,2 fte) en één vrijwilliger (0,2 fte) is de bezetting van het PDBL volgens de depotbeheerder voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken. Ook de clustermanager Cultuur & Erfgoed heeft uren beschikbaar voor het PDBL (ca. 0,2 fte).

Door de depotbeheerder en -medewerkers zijn verschillende cursussen op het gebied van depotbeheer, materiaal en conservering gevolgd. Als het aanbod aan cursussen te beperkt is, dan wordt vanuit het PDBL een specialist ingeschakeld. Tijdens de inspectie werd een cursus ijzertijd aardewerk en vuursteen als voorbeeld genoemd.

Financiën

Het begrootte budget is volgens de depotbeheerder voldoende voor het uitvoeren van de wettelijke taken. Personeelskosten zijn niet in de begroting opgenomen, omdat de depotbeheerder en -medewerkers in dienst zijn van de provincie Limburg. Een reservering voor het onderhouden van de technische installaties staat niet op de begroting. Deze kosten zijn bij de huurprijs inbegrepen.

1.2 Conclusies

De provincie Limburg beschikt over beleid voor het in stand houden van een archeologisch depot. Er is voldoende deskundig personeel voor het uitvoeren van de wettelijke taken. In de financiering wordt voorzien.

1.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies ziet de Inspectie geen tekortkomingen en doet geen aanbevelingen op dit onderdeel.

2 Goede aanlevering

Een goede aanlevering aan en plaatsing in het archeologisch depot waarborgt duurzaam behoud en toekomstige toegankelijkheid van vondsten, monsters en documentatie.

2.1 Bevindingen

Eisen aan aanlevering

De eisen uit KNA protocol 4010 voor het aanleveren van vondsten, monsters en documentatie zijn leidend bij het PDBL. De provincie Limburg stelt aanvullende aanleververeisen aan deponering. Deze hebben vooral betrekking op de wijze van verpakken van vondsten en monsters en conservering van kwetsbaar materiaal.¹⁰

Aanleverprocedure

Door de depotbeheerder en de twee depotmedewerkers is een toelichting gegeven op de aanleverprocedure. Het deponeren van archeologische vondsten, monsters en documentatie aan het PDBL begint met de Pakbon. De digitale documentatie, inclusief de Pakbon, moet worden ingediend via ArcheoDepot.

De bijhorende analoge documentatie, vondsten en monsters dienen, na goedkeuring van de digitale documentatie en op afspraak met de depotbeheerder, te worden gedeponerd bij het PDBL in Heerlen. De controle op volledigheid van vondsten en monsters gebeurt bij grote projecten steekproefsgewijs. Bij alle projecten worden bij de eerste controle de *specials* (bijzonder vondsten) gesorteerd en geregistreerd. Mochten archeologische vondsten, monsters of documentatie ontbreken, dan moet dit gemeld worden door middel van een gebrekennotitie.

Alle stappen van de aanleverprocedure worden door depotbeheerder bijgehouden in het overdrachtsdocument; dit is een gestandaardiseerd word-document dat analoog wordt ingevuld met de gegevens van elk archeologisch onderzoek dat wordt aangeleverd. De certificaathouder ontvangt bij afronding van de aanlevering een digitale kopie van het ingevulde overdrachtsdocument.

Digitale projectdocumentatie

De digitale projectdocumentatie wordt via ArcheoDepot aangeleverd bij het e-depot Data Archiving and Networked Services (DANS). Dit e-depot is door de provincie Limburg als enige e-depot hiervoor aangewezen.

Conservering

Conserveringsrapporten worden meestal pas aan het eind van het aanleverproces grondig bekeken. Als kwetsbaar materiaal niet goed geconserveerd is, dan zou dit volgens de depotbeheerder al opvallen bij de eerste fysieke controle bij aanlevering van de vondsten. In die gevallen worden de restauratoren van het in pandige restauratieatelier om advies gevraagd.

¹⁰ Deze aanvullende aanleververeisen zijn te raadplegen op de website van de provincie Limburg.

Niet-accepteren aanlevering

Aanleveringen worden vrijwel nooit geweigerd. Als een aanlevering met de Pakbon niet goed gaat, dan heeft dat vaak een technische oorzaak: een Pakbon moet exact kloppen. Dus bij één schrijffout is aanlevering al niet meer mogelijk. Wanneer dit gebeurt, wordt er volgens de depotbeheerder gezocht naar een praktische oplossing; vaak volstaat een telefoontje om een fout te herstellen. Niet-geconserveerd materiaal wordt niet geaccepteerd.

Deselectie

In beginsel moeten alle vondsten geconserveerd aangeleverd worden. In overleg met de depotbeheerder kunnen vondsten, na een selectievoorstel, gedeselecteerd worden. Bij twijfel over het selectievoorstel van de certificaathouder beslist de depotbeheerder na aanlevering over de deselectie. Hierbij vertrouwt de depotbeheerder op de kennis van het restauratieatelier. Zo wordt bij binnenkomst van al het metaal een röntgenfoto gemaakt, waarna de staat van de vondst wordt ingedeeld op één van vier niveaus. Bij niveau 0 wordt een metalen vondst gedeselecteerd. Deze deselectie wordt door de depotbeheerder aan het projectdossier toegevoegd.

Deselectie zal volgens de clustermanager pas actueel worden als het depot vol raakt.

Achterstanden in registratie

Uit de *Monitor archeologische depots* bleek dat er geen achterstand in registratie is bij het PDBL. Dit is echter exclusief oud onderzoek zoals dat van de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) en de Werkgroep Archeologie Rura (WAR). Tijdens de inspectie meldde de depotbeheerder dat de achterstand in registratie van de WAR inmiddels is weggewerkt. De registratieachterstand van de oude ROB-onderzoeken heeft betrekking op de inhoud van de verpakkingseenheden; de verpakkingseenheden zijn geregistreerd, maar de inhoud van de verpakkingseenheden niet. De depotbeheerder kon daarom geen inschatting geven wanneer deze achterstand is weggewerkt.

2.2 Conclusies

De provincie Limburg maakt voor de aanlevering aan het archeologisch depot gebruik van ArchoDepot en voor de plaatsing in het depot van Axiell. Hiermee is bij deponering een goede aanlevering en plaatsing van vondsten, monsters en documentatie geborgd.

De registratieachterstand van het PDBL bestaat uit nog uit te werken oude onderzoeken.

2.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een plan voor het wegwerken van de registratieachterstand, met een concrete doelstelling, bijpassende termijnen en periodieke evaluatiemomenten, zodat inzichtelijk is wanneer de achterstanden zijn weggewerkt en daarop gestuurd kan worden.

3 Verantwoorde opslag

Een verantwoorde opslag zorgt ervoor dat de conditie van vondsten, monsters en documentatie zo stabiel mogelijk blijft en eventuele calamiteiten voorkomen dan wel geminimaliseerd kunnen worden.

3.1 Bevindingen

Opslagcapaciteit

In de meest recente *Monitor Archeologisch depots* is aangegeven dat de verschillende depotruimten de komende twee jaar niet vol raken. Bij een visuele controle tijdens de inspectie bleek inderdaad voldoende ruimte beschikbaar. De depotbeheerder verwacht dat het PDBL pas rond 2033 vol is, mits de gemiddelde jaarlijkse toestroom van 400 verpakkingseenheden stabiel blijft.

Opslagruimten

Het PDBL beschikt over verschillende opslagruimten: een bufferopslag voor nieuwe aanleveringen, een algemene depotruimte met minimale condities, een depotruimte met relatief droge condities (metaaldepot) en een ruimte voor de opslag van documentatie. Een depotruimte met relatief vochtige condities ontbreekt. Als reden hiervoor gaf de depotbeheerder aan dat het uitgangspunt is dat alle objecten geconserveerd aan het depot worden aangeleverd. Mocht een certificaathouder een object willen deponeren dat een relatief vochtige conditie vereist dan wordt het object in eerste instantie geweigerd omdat het niet geconserveerd is c.q. niet in een stabiele conditie verkeerd. Het depot neemt dan contact op met het restauratieatelier om het alsnog te laten conserveren (op kosten van de certificaathouder) zodat het object na behandeling alsnog kan worden aangeleverd en in de algemene depotruimte geplaatst kan worden.

Bij de voorbereiding van de inspectie werd door de depotbeheerder geconstateerd dat het bedrijf dat de klimaatgegevens van de geconditioneerde depotruimten op afstand monitorde, sinds het voorjaar van 2025 de klimaatgegevens niet meer uit kon lezen. Dit is niet teruggekoppeld aan het PDBL. De depotbeheerder heeft hierop zelf per geconditioneerde depotruimte dataloggers geïnstalleerd. Deze dataloggers monitoren vanaf eind juli 2025 per uur de temperatuur en luchtvochtigheid van de diverse depotruimten van het PDBL. Een van de depotmedewerkers leest de dataloggers regelmatig uit. Er is geen vaste procedure om de condities in de verschillende depotruimten te monitoren. Wisselingen in de klimaatcondities worden tegengegaan doordat de klimaatinstallaties zich automatisch aanpassen aan schommelende temperaturen en luchtvochtigheid.

Calamiteitenplan

Bij de voorbereiding op de inspectie werd door de depotbeheerder geconstateerd dat er geen definitief calamiteitenplan voorhanden is. De laatste conceptversie dateert uit 2019. Door de jaren heen zijn veel wijzigingen in het gebouw van De Vondst doorgevoerd, waardoor de conceptversie achterhaald is. Daarnaast bevat deze

versie een beperkte analyse van de veiligheidsrisico's (alleen gevaarlijke stoffen). De depotbeheerder heeft de gebouwenbeheerder van de gemeente Heerlen hierop aangesproken waarop in juli 2025 is gestart met het opstellen van een nieuw calamiteitenplan.

Het pand heeft een alarm en beveiliging voor brand en inbraak.

Controle op achteruitgang vondsten

Regelmatige controles op de achteruitgang van kwetsbare vondsten worden niet uitgevoerd omdat de capaciteit daarvoor ontbreekt. Er worden wel incidentele controles uitgevoerd. Verder wordt vooraf aan iedere bruikleen de conditie van een object gecontroleerd. Alle controles worden vastgelegd in Axiell.

Opslag digitale informatie

Alle projecten worden via de Pakbon aangeleverd, waardoor alle digitale informatie via ArcheoDepot in DANS wordt opgeslagen. Als een certificaathouder niet met de Pakbon aanlevert dan dient de certificaathouder zelf de deponering van de digitale informatie bij DANS te doen. Dit wordt door één van de depotmedewerkers gecontroleerd.

De in het depot aanwezige fysieke datadragers zijn volgens de depotbeheerder grotendeels uitgelezen waardoor de informatie in DANS staat. Van een aantal oude projecten moeten de fysieke datadragers nog uitgelezen worden. Dit wordt door één van de depotmedewerkers gedaan.

Van de digitale informatie op de provinciale server wordt dagelijks een back-up gemaakt. De NAS op het depot, met zware bestanden zoals digitale foto's en tekeningen, wordt door de provincie eens per maand geüpdatet.

3.2 Conclusies

De opslag van vondsten, monsters en documentatie is zodanig dat de conditie stabiel blijft.

Een depotruimte met relatief vochtige condities ontbreekt omdat vondsten van bijvoorbeeld hout of leer alleen geconserveerd worden aangeleverd en deze daarom, volgens de depotbeheerder, in de andere depotruimten voldoende geconditioneerd opgeslagen kunnen worden. De Inspectie ziet hier het risico dat geconserveerd organisch materiaal niet onder de juiste klimaatcondities wordt opgeslagen. Een regelmatige controle van deze groep kwetsbaar vondstmateriaal ontbreekt.

Door de depotbeheerder is adequaat gereageerd door meteen te handelen, toen bij de voorbereiding van de inspectie werd geconstateerd dat de klimaatgegevens niet meer automatisch werden uitgelezen en dat er geen vastgesteld calamiteitenplan voor De Vondst was. De Inspectie ziet een risico in de afhankelijkheid van de gemeente Heerlen, als beheerder van het gebouw, wat betreft het in beeld brengen van de risico's voor de collectie en het handelen in geval van een calamiteit.

De opgeslagen vondsten en monsters worden niet steekproefsgewijs gecontroleerd op achteruitgang in conditie. Stelselmatige controle van kwetsbare materialen is nodig om vast te kunnen stellen of de fysieke conditie van een object stabiel blijft.

3.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbevelingen:

- Zorg voor een procedure om periodiek de condities in de verschillende depotruimten te monitoren.
- Breng samen met de gemeente Heerlen de risico's voor de collectie rondom conservering en veiligheid in beeld en gebruik deze risicoanalyse bij het op te stellen calamiteitenplan.
- Zorg voor een procedure en voldoende capaciteit om alle kwetsbare materialen regelmatig te controleren op achteruitgang in kwaliteit en voldoende middelen en capaciteit om te kunnen handelen bij een achteruitgang in kwaliteit.

4 Toegankelijkheid

Vondsten, monsters en documentatie zijn duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek, nu en in de toekomst, en voor andere geïnteresseerden (amateurarcheologen, publiek, bruikleen).

4.1 Bevindingen

Standplaatsregistratie

Het PDBL maakt voor de standplaatsregistratie gebruik van Axiell, een op Citrix gebaseerd collectiebeheersysteem.

Van de vier projecten, willekeurig door de Inspectie geselecteerd uit ArcheoDepot, voor een controle op standplaatsregistratie, waren zowel de documentatie als de vondsten vindbaar in het depot. De containers waren voorzien van de juiste informatie.

Digitale toegankelijkheid

Via ArcheoDepot kan geraadpleegd worden welke projecten en vondsten er in het PDBL gedeponereerd zijn. Het systeem is echter gebruiksonvriendelijk volgens de depotbeheerder. Axiell is gebruiksvriendelijker en kent meer mogelijkheden, maar is niet openbaar toegankelijk.

Alle opgravingstekeningen zijn gescand en te raadplegen. Ook de diacollectie is volledig gedigitaliseerd. Aan het digitaliseren van de oude fotocollectie wordt gewerkt; inmiddels is de helft gedigitaliseerd.

Ruim 20.000 objecten uit de collectie van het PDBL, die beschikbaar zijn voor bruikleen, zijn opgenomen en te bekijken in een online database.

Bruiklenen

Een deel van de collectie van het PDBL is beschikbaar voor bruikleen aan musea, heemkundeverenigingen en gemeenten. De maximale bruikleentermijn is vier jaar. Voor een object in bruikleen wordt gegeven, wordt de conditie vastgelegd. Zowel de bruikleen als de conditie wordt vastgelegd in Axiell. Er is geen procedure voor tussentijdse controle van in bruikleen gegeven objecten.

In het *Beleidskader 2024-2027: Cultuur en Erfgoed voor iedereen* is de ambitie uitgesproken meer bruikleenovereenkomsten met musea af te sluiten zodat meer archeologische vondsten worden getoond aan een breed publiek. Dit gebeurt door musea actief te benaderen en de ontsluiting van de digitale collectie te bevorderen.

Overige publieksactiviteiten

In de *Monitor archeologische depots* is aangegeven dat het PDBL deelneemt aan de Nationale Archeologiedagen, vrijwilligers begeleidt bij depotwerkzaamheden en determinatiedagen voor vondsten faciliteert. Daarnaast zijn er rondleidingen in het PDBL voor scholieren en andere geïnteresseerden. Dit werd bevestigd door de depotbeheerder tijdens de inspectie.

4.2 Conclusies

De provincie Limburg houdt vondsten, monsters en documentatie duurzaam toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek. Vanwege de gebruiksonvriendelijkheid van ArcheoDepot en DANS zijn vondsten, monsters en documentatie minder toegankelijk voor andere geïnteresseerden. Axiell is niet toegankelijk voor derden.

Het PDBL heeft geen publieksfunctie. Om de collectie van het PDBL toegankelijker te maken zijn ruim 20.000 objecten, die beschikbaar zijn voor bruikleen, te bekijken in een online database. Een deel van de objecten is doorgaans in bruikleen bij musea, heemkundeverenigingen en gemeenten voor tentoonstellingen. De conditie van deze objecten worden tussentijds niet gecontroleerd op achteruitgang.

4.3 Aanbevelingen

Op grond van de conclusies doet de Inspectie de volgende aanbeveling:

- Zorg voor een procedure voor het tussentijds controleren van de conditie van de bruiklenen.

Bronnen

Gesprekspartners

Functie
Clustermanager Cultuur & Erfgoed
Depotbeheerder
Twee depotmedewerkers
Beleidsmedewerker archeologie

Geraadpleegde documenten

Document
Beleidskader 2024-2027, Cultuur en Erfgoed voor iedereen
Huurovereenkomst (ondertekend 20-12-2017)
Dienstverleningsovereenkomst (ondertekend 19-12-2019)
Mandaatbesluit Cluster Cultuur (geldend vanaf 01-01-2024)
Jaarverslag depot 2024
Begroting depot 2024 en 2025
Personeelslijst
Calamiteitenplan De Vondst en plattegronden (concept, 19-07-2019)
Uitdraai dataloggers PDBL
Aanlevervoorwaarden PDBL (april 2024)
Formulier aanvraag archeologische bruikleen
Monitor Archeologische Depots 2023-2024 (Limburg)

Verklarende woordenlijst

ArcheoDepot – ArcheoDepot is een gemeenschappelijke data service voor archeologische depots in Nederland. Het fungeert als een centraal aanleveringsloket voor overheden en archeologische bedrijven (-> certificaathouders) om vondsten, monsters en documentatie van archeologische opgravingen digitaal te bewaren, te beheren en toegankelijk te maken. Dit gebeurt met een Pakbon.

Axiell – Axiell is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Certificaathouder – Uitvoerders van archeologische opgravingen die beschikken over een certificaat

DANS – Data Archiving and Networked Services is het gezamenlijk instituut van KNAW en NWO voor het opslaan en bewaren van digitale datasets voor toekomstig gebruik. Zij is hiervoor gecertificeerd als repository (e-depot). DANS onderhoudt hiertoe digitale standaardformaten op basis van internationale standaarden en afspraken over o.a. onderhoud en wijzigingen van bestandsformaten. Dit volgt de meest actuele software en stand der (digitale) techniek.

E-depot – Een, minimaal conform de Data Seal of Approval (DSA), gecertificeerd depot voor duurzame opslag van digitale gegevens.

KNA – De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie bestaat uit een aantal protocollen die ieder een deel van het archeologisch werkproces beschrijven. De KNA-protocollen bevatten de minimale inhoudelijke en ambachtelijke eisen die worden gesteld aan archeologische werkzaamheden.

Pakbon – Een gestandaardiseerde beschrijving (inhoudsopgave) van de projectdocumentatie en van de te deponeren vondsten en monsters van een archeologisch onderzoek. Bij digitale aanlevering bestaat de pakbon uit een xml-bestand conform SIKB protocol 0102.

TMS – The Museum System is een softwarepakket voor collectiebeheer in musea en wordt soms ook in (archeologische) depots gebruikt.

Foto: Uitlegtafel met vondsten in het Provinciaal Depot Limburg.

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | <https://www.inspectie-oe.nl>

November 2025